

natasa.matulayova@fvp.slu.cz

Ústav veřejné správy a sociální politiky

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

UVSSPUKo4o

NEZISKOVÝ SEKTOR

NATAŠA MATULAYOVÁ

1. Úvod do neziskového sektoru - Definice, charakteristiky a role neziskového sektoru. Rozdíly mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem.
2. Historie a vývoj neziskového sektoru - Historické milníky v ČR a zahraničí. Proměny role neziskových organizací v čase.
3. Právní rámec neziskového sektoru - Právní formy neziskových organizací (např. spolky, nadace, obecně prospěšné společnosti). Zákony upravující činnost neziskových organizací.
4. Financování neziskových organizací - Zdroje financování: dotace, granty, fundraising, crowdfunding. Příklady dobré praxe financování.
5. Řízení a struktura neziskových organizací - Organizační struktura a role vedení. Strategické plánování a řízení projektů.
6. Sociální dopad neziskových organizací - Jak měřit a hodnotit dopad činnosti neziskových organizací. Příklady úspěšných projektů s významným dopadem.
7. Spolupráce s komunitou a dobrovolnictví - Význam a role dobrovolníků. Jak motivovat a zapojit komunitu.
8. Trendy a inovace v neziskovém sektoru - Digitální technologie, sociální sítě a jejich vliv. Sociální podnikání a inovativní přístupy.
9. Výzvy a problémy neziskového sektoru - Udržitelnost, transparentnost a odpovědnost. Legislativní a finanční překážky.
10. Závěr a diskuse - Shrnutí poznatků, reflexe. Budoucnost neziskového sektoru.

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Proč řešit financování?

- ✓ Stabilní financování = možnost plánování, profesionalizace, udržení kvality služeb.
- ✓ Největší riziko: **závislost na jednom zdroji** (např. jen státní dotace).

Důraz na vícezdrojové financování - základní princip:

Diversifikace zdrojů = kombinace veřejných, soukromých a vlastních příjmů.

- Státní podpora = **jen jedna část systému.**
- Význam má také **spolupráce s kraji, obcemi a soukromým sektorem.**

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Financování nestátních neziskových organizací v ČR - [Neziskové organizace](#) | [Ministerstvo financí ČR](#)

1. Dotace ze státního rozpočtu

- ☐ Právní rámec: **Zákon č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla)**
- ☐ Dotace mohou získat NNO, které poskytují služby v oblasti:
 - ☐ Sociální, vzdělávací, zdravotní, kulturní, ochrana práv dětí aj.
- ☐ Poskytovatelé: ministerstva, úřady práce, Akademie věd, grantové a technologické agentury.
- ☐ **Rozhoduje poskytovatel** na základě žádosti – **není právní nárok** na dotaci.
- ☐ Postup upraven v §§ 14 a 15 zákona + **Zásady vlády** (usnesení č. 591/2020).

2. Daňová zvýhodnění

- ☐ Právní rámec: **Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**
- ☐ NNO = **veřejně prospěšní poplatníci**, jejich hlavní činnost není podnikání.
- ☐ **Výhody:**
 - ☐ Osvobození příjmů z dotací, členských příspěvků, darů apod.
 - ☐ Možnost **odpočtu až 30 % základu daně** u některých NNO (min. 300 tis., max. 1 mil. Kč).
 - ☐ **Dárci** (FO i PO) si mohou odečíst hodnotu daru od základu daně.
- ☐ Další úlevy: zákony o dani z nemovitosti, z nabytí nemovitých věcí, místních a soudních poplatcích.

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Dotace a granty – výhody a rizika

Výhody:

- ❖ Umožňují realizovat rozsáhlé a systémové projekty.
- ❖ Zvyšují důvěryhodnost vůči partnerům, dárcům i veřejnosti.
- ❖ Podpora profesního rozvoje zaměstnanců (např. prostřednictvím EU projektů).

Rizika:

- **Závislost na veřejných zdrojích** – ohrožení při změně politických priorit.
- **Administrativní náročnost** – žádosti, monitorovací zprávy, závěrečné vyúčtování.
- **Časová omezenost** – projekty mají konec, často chybí financování „mezi projekty“.

Doporučení:

- ✓ Mít připravený plán na udržitelnost po skončení dotace.
- ✓ Kombinovat s fundraisingem a vlastními příjmy.

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

[Fenomén-jménem-neziskovky-IPPS.pdf](#)

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Fundraising a crowdfunding – síla komunity

Fundraising

- ✓ Práce s individuálními a firemními dárci.
- ✓ Vyžaduje: storytelling, transparentnost, pravidelnou komunikaci.
- ✓ Formy: jednorázové dary, pravidelné měsíční příspěvky, benefiční akce, dárcovské kluby.

Crowdfunding

- ✓ Online sbírky na konkrétní projekty s jasně vymezeným cílem a časovým rámcem.
- ✓ Klíčové prvky: silný příběh, vizuální materiály (video, fotky), sdílení na sociálních sítích.
- ✓ Odměnový model (např. ponožky Elpida), nebo „čisté dárcovství“.
- ✓ Úspěch spočívá ve schopnosti **NNO budovat komunitu a dlouhodobé vztahy.**

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Kritérium	Fundraising	Crowdfunding
Cíl	Budovat dlouhodobé vztahy s dárci, stabilní podpora	Získat rychle finance na konkrétní projekt
Trvání	Dlouhodobý proces (měsíce, roky)	Krátkodobá kampaň (obvykle 30–60 dní)
Forma podpory	Pravidelné dary, firemní partnerství, benefiční akce	Jednorázové příspěvky (často s odměnou)
Náklady	Vyšší personální náklady (fundraiser, CRM, komunikace)	Nižší přímé náklady, ale intenzivní marketing a propagace
Efekt	Stabilní příjmy, vyšší důvěra donorů	Rychlá publicita, virální dosah
Vhodné pro	Střední a větší NNO s kapacitami	Malé a střední NNO, kreativní projekty, inovace
Příklad	Dárcovské kluby, dlouhodobé partnerství s firmou	Hithit, Donio, Startovač – např. kampaň na nový produkt či službu

Co je efektivnější? Záleží na cíli:

•Chcete stabilitu a dlouhodobou podporu? → Fundraising

- Potřebujete ale strategii, databázi dárců, pravidelnou komunikaci.
- Ideální pro organizace, které chtějí budovat komunitu a vztahy.

•Chcete rychlé peníze na konkrétní projekt a oslovit nové lidi? → Crowdfunding

- Funguje skvěle pro nové nápady, start-up projekty, když máte silný příběh.

4. FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ZDROJE FINANCOVÁNÍ: DOTACE, GRANTY, FUNDRAISING, CROWDFUNDING. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE FINANCOVÁNÍ

Příklady dobré praxe ...

5. ŘÍZENÍ A STRUKTURA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE VEDENÍ. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROJEKTŮ

- ✓ **Cílem není zisk**, ale naplňování veřejně prospěšného poslání.
- ✓ Nutnost **kombinovat profesionální řízení** s hodnotami, transparentností a participací.
- ✓ **Výzvy řízení:**
 - Práce s dobrovolníky vs. zaměstnanci
 - Získávání a udržení zdrojů (finančních i lidských)
 - Důraz na **důvěryhodnost, průhlednost, etiku**
 - Důležitá je **vize, mise a hodnoty**, které definují směřování organizace.

5. ŘÍZENÍ A STRUKTURA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE VEDENÍ. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROJEKTŮ

Organizační struktura NNO

Základní modely struktury:

- **Hierarchická** (výkonný ředitel – vedoucí oddělení – pracovníci)
- **Týmová/maticová** (projektové týmy, více vedoucích linií)
- **Síťová** (spolupráce s externími partnery, komunitami)

Typické orgány NNO:

- **Statutární orgán** (např. ředitel, předseda spolku)
- **Správní rada / Dozorčí rada**
- **Výkonný tým** (manažeři, koordinátoři projektů, pracovníci)
- **Dobrovolníci a členové**

Klíčová je jasná dělba rolí, odpovědností a pravomocí.

5. ŘÍZENÍ A STRUKTURA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE VEDENÍ. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROJEKTŮ

Role vedení a řízení v NNO

Strategická úroveň:

- Vize, hodnoty, dlouhodobé cíle
- Reprezentace organizace navenek
- Fundraising, komunikace s partnery

Operativní úroveň:

Řízení týmů a projektů, HR, finance

Interní procesy, evaluace, reporting

Lídři v NNO: kombinace **manažerských dovedností** a **hodnotového vedení** - empatie, etika, schopnost motivovat a delegovat / schopnost adaptace na měnící se prostředí

5. ŘÍZENÍ A STRUKTURA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE VEDENÍ. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROJEKTŮ

Strategické plánování v NNO

Strategický plán = kompas organizace

- Vize, mise, cíle, analýza prostředí (SWOT ...)
- Stanovení priorit a indikátorů úspěchu

Proč je důležité:

- Zvyšuje **srozumitelnost a směr** činnosti
- Pomáhá v **komunikaci se stakeholdery** (dárce, úřady, komunita)
- Umožňuje měřit dopad

5. ŘÍZENÍ A STRUKTURA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE VEDENÍ. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PROJEKTŮ

Projektové řízení v NNO

Klíčové fáze projektu:

- ✓ **Příprava** (definice cíle, plán, rozpočet)
- ✓ **Realizace** (řízení týmu, komunikace, monitoring)
- ✓ **Vyhodnocení a udržitelnost** (zprávy, dopad, follow-up)

6. SOCIÁLNÍ DOPAD NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - JAK MĚŘIT A HODNOTIT DOPAD ČINNOSTI NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ. PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH PROJEKTŮ S VÝZNAMNÝM DOPADEM

Sociální dopad = pozitivní změna, kterou organizace vytváří ve společnosti – u jednotlivců, komunit, nebo systémů.

Nejde jen o **počet aktivit**, ale o **hlubší změny** (chování, kvalita života, kompetence, vztahy apod.)

Proč měřit dopad?

- Pro **sebereflexi a zlepšení** činnosti.
- Pro **komunikaci s dárci, veřejností, státem** – důkaz, že má činnost smysl.
- Pro **strategické rozhodování** (co má smysl rozvíjet).
- Pomáhá **budovat důvěru**.
- ...

6. SOCIÁLNÍ DOPAD NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - JAK MĚŘIT A HODNOTIT DOPAD ČINNOSTI NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ. PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH PROJEKTŮ S VÝZNAMNÝM DOPADEM

Jak měřit a hodnotit dopad?

Kvalitativní i kvantitativní metody:

- dotazníky, rozhovory, případové studie
- statistiky, sledování indikátorů

✓ **Teorie změny (Theory of Change)** – model, který popisuje, *jak* a *proč* dané aktivity vedou ke změně.

✓ **Logický rámec (LogFrame)** – vazba mezi vstupy → aktivitami → výstupy → výsledky → dopadem.

✓ **Indikátory dopadu:**

např. „počet klientů, kteří si udrželi bydlení po 6 měsících“, „zvýšení míry participace mládeže“ aj.

✓ **Důležité:** zapojení cílové skupiny do evaluace!

6. SOCIÁLNÍ DOPAD NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ - JAK MĚŘIT A HODNOTIT DOPAD ČINNOSTI NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ. PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH PROJEKTŮ S VÝZNAMNÝM DOPADEM

Příklady úspěšných projektů s významným dopadem ...

natasa.matulayova@fvp.slu.cz

Ústav veřejné správy a sociální politiky

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST!**